31993L0098

DIRECTIVA 93/98/CEE A CONSILIULUI
din 29 octombrie 1993
privind armonizarea duratei de protecție a dreptului de autor și a anumitor drepturi conexe

CONSILIUL COMUNITĂȚILOR EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene, în special articolul 57 alineatul (2), articolele 66 și 100a,

având în vedere propunerea Comisiei ([1]),

în cooperare cu Parlamentul European ([2]),

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social ([3]),

(1) întrucât Convenția de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice și Convenția internațională privind protecția artiștilor interpreți sau executanți, a producătorilor de fonograme și a organizațiilor de radiodifuziune și televiziune (Convenția de la Roma) nu prevăd decât durate minime de protecție a drepturilor la care se referă, lăsând astfel statelor părți posibilitatea de a acorda durate mai lungi; întrucât anumite state membre au făcut uz de această posibilitate; întrucât, în plus, unele state membre nu au devenit încă părți la Convenția de la Roma;

(2) întrucât există așadar neconcordanțe între legislațiile interne care reglementează duratele de protecție a dreptului de autor și a drepturilor conexe, neconcordanțe care pot să împiedice libera circulație a mărfurilor și libera prestare a serviciilor și să denatureze condițiile de concurență pe piața comună; întrucât se impune, în consecință, pentru a asigura buna funcționare a pieței interne, armonizarea legislațiilor statelor membre astfel încât duratele de protecție să fie identice în întreaga Comunitate;

(3) întrucât armonizarea trebuie să aibă incidență nu numai asupra duratelor de protecție, ci și asupra anumitor modalități de aplicare a acestora, cum ar fi data de la care este calculată fiecare durată de protecție;

(4) întrucât dispozițiile prezentei directive nu aduc atingere aplicării, de către statele membre, a dispozițiilor articolului 14a alineatul (2) literele (b), (c) și (d) și alineatul (3) din Convenția de la Berna;

(5) întrucât durata minimă de protecție prevăzută de Convenția de la Berna, și anume durata de viață a autorului plus cincizeci de ani după decesul acestuia, era destinată să protejeze autorul și primele două generații ale descendenților săi; întrucât prelungirea duratelor medii de viață în Comunitate face ca durata menționată să nu mai fie suficientă pentru a acoperi două generații;

(6) întrucât anumite state membre au acordat prelungiri de durată mai mari de cincizeci de ani după decesul autorului în scopul de a compensa efectele războaielor mondiale asupra exploatării operelor;

(7) întrucât în ceea ce privește durata de protecție a drepturilor conexe, unele state membre au introdus o durată de cincizeci de ani după publicarea legală sau după comunicarea publică legală;

(8) întrucât potrivit poziției Comunității, adoptată pentru negocierile de la Runda Uruguay, purtate în cadrul Acordului General pentru Tarife și Comerț (GATT), pentru producătorii de fonograme durata de protecție trebuie să fie de cincizeci de ani după prima publicare;

(9) întrucât respectarea drepturilor dobândite constituie unul dintre principiile generale ale dreptului, protejate prin ordinea juridică comunitară; întrucât, în consecință, o armonizare a duratelor de protecție a dreptului de autor și a drepturilor conexe nu poate avea ca efect diminuarea protecției de care se bucură în prezent titularii de drepturi în cadrul Comunității; întrucât, pentru a limita la minim efectele măsurilor tranzitorii și pentru a permite funcționarea efectivă a pieței interne, armonizarea duratelor de protecție ar trebui să se realizeze pe termen lung;

(10) întrucât în Comunicarea sa din 17 ianuarie 1991, intitulată „Continuare la cartea verde – Programul de lucru al Comisiei în ceea ce privește dreptul de autor și drepturile conexe”, Comisia subliniază că armonizarea dreptului de autor și a drepturilor conexe trebuie să se efectueze la un nivel de protecție ridicat, dat fiind că aceste drepturi sunt indispensabile creației intelectuale, precum și faptul că

([1]) JO C 92, 11.4.1992, p. 6 și JO C 27, 30.1.1993, p. 7.
([2]) JO C 337, 21.12.1992, p. 205 și Decizia din 27 octombrie 1993 (nepublicată încă în Jurnalul Oficial).
([3]) JO C 287, 4.11.1992, p. 53.

protecția acestora permite asigurarea menținerii și dezvoltarea creativității în interesul autorilor, industriilor culturale, consumatorilor și al societății în ansamblu;

(11) întrucât, pentru instituirea unui nivel de protecție ridicat, care să răspundă atât cerințelor pieței interne, cât și necesității de a crea un mediu juridic propice dezvoltării armonioase a creativității literare și artistice în Comunitate, se impune armonizarea duratei de protecție a dreptului de autor după 70 de ani de la decesul autorului sau după ce opera a fost pusă în mod legal la dispoziția publicului și a duratei de protecție a drepturilor conexe la 50 de ani de la evenimentul generator;

(12) întrucât culegerile sunt protejate în temeiul articolului 2 alineatul (5) din Convenția de la Berna atunci când, prin alegerea și dispunerea conținutului lor, constituie creații intelectuale; întrucât aceste opere sunt protejate ca atare, fără a aduce atingere dreptului de autor al operelor care fac parte din aceste culegeri; întrucât, prin urmare, se poate aplica o durată de protecție specială operelor incluse în culegeri;

(13) întrucât în toate cazurile în care una sau mai multe persoane fizice sunt identificate ca autori, se impune ca durata protecției să fie calculată de la data decesului acestora; întrucât problema paternității ansamblului sau a unei părți dintr-o operă este o chestiune de fapt pe care instanțele naționale pot fi în măsură să o lămurească;

(14) întrucât duratele de protecție trebuie să fie calculate începând cu data de 1 ianuarie a anului care urmează faptului generator pertinent, după cum se arată în Convențiile de la Berna și Roma;

(15) întrucât articolul 1 din Directiva 91/250/CEE a Consiliului din 14 mai 1991 privind protecția juridică a programelor pentru calculator [1] prevede că statele membre protejează programele de calculator prin dreptul de autor ca opere literare în înțelesul Convenției de la Berna; întrucât prezenta directivă armonizează durata de protecție a operelor literare în Comunitate; întrucât ar trebui, în consecință, abrogat articolul 8 din Directiva 91/250/CEE, care reglementează doar provizoriu durata protecției programelor de calculator;

(16) întrucât articolele 11 și 12 din Directiva 92/100/CEE a Consiliului din 19 noiembrie 1992 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale [2] nu prevăd decât durate minime de protecție, sub rezerva unei noi armonizări; întrucât prezenta directivă introduce această nouă armonizare; întrucât ar trebui așadar abrogate articolele în cauză;

(17) întrucât protecția fotografiilor în statele membre face obiectul unor regimuri diferite; întrucât, pentru a obține o armonizare suficientă a duratei de protecție a drepturilor asupra operelor fotografice, în special asupra celor care, datorită caracterului lor artistic sau profesional, prezintă importanță în cadrul pieței interne, este necesară definirea nivelului de originalitate cerut în prezenta directivă; întrucât o operă fotografică în înțelesul Convenției de la Berna trebuie să fie considerată originală dacă este o creație intelectuală a autorului, care îi reflectă personalitatea, fără ca alte criterii, precum valoarea sau destinația, să fie luate în considerare; întrucât protecția altor fotografii ar trebui reglementată de legislațiile interne;

(18) întrucât, pentru evitarea diferențelor de durată a protecției în cazul drepturilor conexe, este necesar să se prevadă același punct de plecare pentru calculul duratei în ansamblul Comunității; întrucât executarea, înregistrarea, difuzarea, publicarea legală și comunicarea publică legală, adică aducerea la cunoștința persoanelor în general, prin toate mijloacele adecvate, a obiectului aflat sub incidența dreptului conex, trebuie să fie luate în considerare la calculul duratei de protecție, oricare ar fi țara în care se produce această execuție, înregistrare, difuzare, publicare legală sau comunicare publică legală;

(19) întrucât drepturile organismelor de radiodifuziune și televiziune asupra emisiunilor lor, fie că acestea sunt difuzate cu sau fără fir, inclusiv prin cablu sau satelit, nu trebuie să fie perpetue; întrucât este așadar necesar ca perioada de protecție să înceapă numai odată cu prima difuzare a unei anumite emisiuni; întrucât această dispoziție este destinată să evite ca o nouă durată de protecție să se deruleze atunci când o emisiune este identică cu una precedentă;

(20) întrucât statele membre trebuie să fie libere să mențină sau să introducă alte drepturi conexe, în special în ceea ce privește protecția edițiilor critice și științifice; întrucât, pentru asigurarea transparenței la nivel comunitar, este totuși necesar ca statele membre care introduc noi drepturi conexe să informeze Comisia în această privință;

(21) întrucât este util să se precizeze că armonizarea la care procedează prezenta directivă nu se aplică drepturilor morale;

(22) întrucât pentru operele a căror țară de origine în înțelesul Convenției de la Berna este o țară terță și al căror autor nu este un resortisant al Comunității ar trebui să se aplice comparația duratelor de protecție, cu condiția ca durata

[1] JO L 122, 17.5.1991, p. 42.
[2] JO L 346, 27.11.1992, p. 61.

acordată în Comunitate să nu o depășească pe cea prevăzută în prezenta directivă;

(23) întrucât, atunci când un titular de drepturi care nu este resortisant al Comunității întrunește condițiile pentru a beneficia de protecție în temeiul unui acord internațional, se impune ca durata de protecție a drepturilor conexe să fie aceeași cu cea prevăzută în prezenta directivă, exceptând cazul în care această durată nu trebuie s-o depășească pe aceea din țara terță al cărei resortisant este titularul dreptului;

(24) întrucât compararea duratelor de protecție nu trebuie să aibă drept consecință intrarea în conflict a statelor membre cu obligațiile lor internaționale;

(25) întrucât, pentru a permite buna funcționare a pieței interne, prezenta directivă se aplică de la 1 iulie 1995;

(26) întrucât statelor membre ar trebui să li se lase libertatea de a adopta dispoziții cu privire la interpretarea, adaptarea și executarea ulterioară a contractelor privind exploatarea operelor și a altor obiecte protejate, care au fost încheiate înainte de prelungirea duratei de protecție care rezultă din prezenta directivă;

(27) întrucât respectarea drepturilor dobândite și a așteptărilor legitime ale terților este garantată de ordinea juridică comunitară; întrucât statele membre trebuie să poată prevedea în special ca, în anumite împrejurări, dreptul de autor și drepturile conexe care sunt restabilite conform prezentei directive să nu poată furniza ocazia unor plăți din partea persoanelor care au întreprins cu bună-credință exploatarea operelor în momentul în care acestea făceau parte din domeniul public,

ADOPTĂ PREZENTA DIRECTIVĂ:

Articolul 1

Durata drepturilor de autor

(1) Dreptul de autor asupra unei opere literare sau artistice în înțelesul articolului 2 din Convenția de la Berna se aplică pe întreaga durată de viață a autorului și încă 70 de ani după decesul său, indiferent de data la care opera a fost pusă în mod legal la dispoziția publicului.

(2) Dacă dreptul de autor aparține în comun colaboratorilor la o operă, durata menționată la alineatul (1) se calculează de la data decesului ultimului supraviețuitor dintre colaboratori.

(3) În cazul operelor anonime sau publicate sub pseudonim, durata protecției este de 70 de ani de la data la care opera a fost pusă în mod legal la dispoziția publicului. Cu toate acestea, dacă pseudonimul adoptat de autor nu lasă nici o îndoială asupra identității sale sau dacă autorul își dezvăluie identitatea în perioada menționată în prima frază, atunci durata de protecție care se aplică este cea indicată la alineatul (1).

(4) Dacă un stat membru prevede dispoziții speciale privind drepturile de autor asupra operelor colective sau privind desemnarea unei persoane juridice ca titular al drepturilor, durata de protecție se calculează în conformitate cu alineatul (3), cu excepția cazului în care persoanele fizice care au creat opera sunt identificate ca atare în versiunile operei aduse la cunoștința publicului. Prezentul alineat nu aduce atingere drepturilor care revin unor autori identificați, ale căror contribuții identificabile sunt incluse în asemenea opere și cărora li se aplică alineatul (1) sau (2).

(5) Dacă o operă este publicată în volume, părți, fascicole, numere sau episoade și dacă durata de protecție se aplică din momentul în care opera a fost pusă în mod legal la dispoziția publicului, durata de protecție se aplică separat pentru fiecare element în parte.

(6) În cazul operelor a căror durată de protecție nu se calculează începând de la decesul autorului sau a autorilor și care nu au fost în mod legal aduse la cunoștința publicului timp de 70 de ani de la crearea lor, protecția încetează.

Articolul 2

Opere cinematografice sau audiovizuale

(1) Realizatorul principal al unei opere cinematografice sau audiovizuale este considerat ca autor sau unul dintre autori. Statele membre sunt libere să desemneze și alți coautori.

(2) Durata de protecție a unei opere cinematografice sau audiovizuale încetează după 70 de ani de la decesul ultimului supraviețuitor dintre următoarele persoane, indiferent dacă acestea au fost sau nu desemnate drept coautori: realizatorul principal, autorul scenariului, autorul dialogului și compozitorul muzicii create special pentru a fi utilizată în opera cinematografică sau audiovizuală.

Articolul 3

Durata drepturilor conexe

(1) Drepturile artiștilor interpreți sau executanți expiră după 50 de ani de la data execuției. Cu toate acestea, dacă înregistrarea execuției face, în decursul acestei perioade, obiectul unei publicări legale sau al unei comunicări publice legale, drepturile expiră după 50 de ani de la data primului dintre aceste acte.

(2) Drepturile producătorilor de fonograme expiră după 50 de ani de la înregistrare. Cu toate acestea, dacă în această perioadă

fonogramaface obiectul unei publicări legale sau al unei comunicări publice legale, drepturile expiră după 50 de ani de la data primului dintre aceste acte.

(3) Drepturile producătorilor primei înregistrări a unui film expiră după 50 de ani de la data înregistrării. Cu toate acestea, dacă în această perioadă filmul face obiectul unei publicări legale sau al unei comunicări publice legale, drepturile încetează după 50 de ani de la data primului dintre aceste acte. Noțiunea „film" desemnează o operă cinematografică sau audiovizuală sau o secvență anumită de imagini însoțite sau nu de sunet.

(4) Drepturile organismelor de radiodifuziune și televiziune încetează după 50 de ani de la prima difuzare a unei emisiuni, indiferent dacă această emisiune a fost difuzată cu fir sau fără fir, inclusiv prin cablu sau prin satelit.

Articolul 4

Protecția operelor nepublicate anterior

Orice persoană care, după încetarea protecției drepturilor de autor, publică legal sau comunică legal către public pentru prima oară o operă nepublicată anterior, beneficiază de o protecție echivalentă cu cea a drepturilor patrimoniale de autor. Durata protecției acestor drepturi este de 25 de ani începând cu data la care, pentru prima oară, opera a fost publicată legal sau comunicată legal către public.

Articolul 5

Ediții critice și științifice

Statele membre pot proteja edițiile critice și științifice ale operelor care aparțin domeniului public. Durata maximă a protecției unor astfel de drepturi este de 30 de ani din momentul în care ediția a fost publicată legal pentru prima oară.

Articolul 6

Protecția fotografiilor

Fotografiile care sunt originale, în înțelesul că reprezintă o creație intelectuală proprie autorului, sunt protejate în conformitate cu articolul 1. Nu se aplică nici un alt criteriu pentru a stabili dacă acestea pot beneficia de protecție. Statele membre pot prevedea și protecția altor fotografii.

Articolul 7

Protecția față de țări terțe

(1) Dacă țara de origine a unei opere, în sensul Convenției de la Berna, este o terță țară, iar autorul nu este resortisant al Comunității, durata de protecție acordată de statele membre ia sfârșit odată cu încetarea duratei protecției acordate în țara de origine a operei, dar nu poate depăși durata prevăzută la articolul 1.

(2) Duratele de protecție prevăzute la articolul 3 se aplică, de asemenea, în cazul titularilor care nu sunt resortisanți ai Comunității, cu condiția ca statele membre să le acorde protecție. Cu toate acestea, fără a aduce atingere obligațiilor internaționale ale statelor membre, durata de protecție acordată de statele membre ia sfârșit cel târziu la data încetării protecției acordate în țara al cărei resortisant este titularul dreptului, dar nu poate depăși durata prevăzută la articolul 3.

(3) Statele membre care, la data adoptării prezentei directive, acordă, în special în aplicarea obligațiilor lor internaționale, o durată de protecție mai lungă decât cea care ar rezulta din dispozițiile alineatelor (1) și (2), pot menține această protecție până la încheierea unor acorduri internaționale privind durata protecției drepturilor de autor sau a drepturilor conexe.

Articolul 8

Calculul termenelor

Duratele prevăzute în prezenta directivă sunt calculate începând cu data de 1 ianuarie a anului următor faptului generator.

Articolul 9

Drepturi morale

Prezenta directivă nu aduce atingere dispozițiilor din statele membre care reglementează drepturile morale.

Articolul 10

Aplicarea în timp

(1) Dacă o durată de protecție mai lungă decât durata de protecție corespondentă prevăzută în prezenta directivă a început deja să se aplice într-un stat membru la data prevăzută la articolul 13 alineatul (1), prezenta directivă nu are ca efect reducerea acelei durate în statul membru respectiv.

(2) Duratele de protecție prevăzute în prezenta directivă se aplică tuturor operelor și obiectelor care, la data prevăzută la articolul 13 alineatul (1), sunt protejate în cel puțin un stat membru în cadrul aplicării dispozițiilor naționale privind dreptul de autor sau drepturile conexe sau care îndeplinesc criteriile de protecție prevăzute la Directiva 92/100/CEE.

(3) Prezenta directivă nu aduce atingere actelor de exploatare derulate înainte de data menționată la articolul 13 alineatul (1).

Statele membre adoptă dispozițiile necesare pentru a proteja în special drepturile dobândite de terți.

(4) Statele membre pot să nu aplice dispozițiile articolului 2 alineatul (1) în privința operelor cinematografice sau audiovizuale create înainte de 1 iulie 1994.

(5) Statele membre pot determina data de punere în aplicare a articolului 2 alineatul (1), cu condiția ca aceasta să nu fie ulterioară datei de 1 iulie 1997.

Articolul 11

Adaptare tehnică

(1) Prin prezenta se abrogă articolul 8 din Directiva 91/250/CEE.

(2) Prin prezenta se abrogă articolele 11 și 12 din Directiva 92/100/CEE.

Articolul 12

Procedura de notificare

Statele membre notifică imediat Comisiei orice proiect guvernamental care vizează acordarea de noi drepturi conexe, precizând motivele principale care justifică introducerea lor, precum și durata de protecție preconizată.

Articolul 13

Dispoziții generale

(1) Statele membre pun în aplicare actele cu putere de lege și actele administrative necesare aducerii la îndeplinire a dispozițiilor articolelor 1-11 din prezenta directivă până la 1 iulie 1995.

Atunci când statele membre adoptă aceste dispoziții, ele conțin o trimitere la prezenta directivă sau sunt însoțite de o asemenea trimitere la data publicării lor oficiale. Statele membre stabilesc modalitatea de efectuare a acestei trimiteri.

Comisiei îi sunt aduse la cunoștință de statele membre textele principalelor dispoziții de drept intern pe care le adoptă în domeniul reglementat de prezenta directivă.

(2) Statele membre aplică articolul 12 de la data notificării prezentei directive.

Articolul 14

Prezenta directivă se adresează statelor membre.

Adoptată la Bruxelles, 29 octombrie 1993.

Pentru Consiliu

Președintele

R. URBAIN